

HÅLLBARHET

Detta är en sammanställning av de hållbarhetskrav och villkor som har ställts i upphandlingen av:

HVB Vuxna med missbruk 2019

Nivå av hållbarhet

Hållbarhetskrav Ja Nej

Hållbart avtal¹ Ja Nej

Hållbart alternativ² Ja Nej

¹ Med hållbart ramavtal menas ett ramavtal som är fokuserat på en hållbar lösning. Det kan vara en design/prestanda/funktion där ett helhetsperspektiv har antagits ur hållbarhetssynpunkt. Antingen kan det gälla en mer hållbar lösning än den konventionella lösningen på marknaden, eller så omfattar ramavtalet enbart den hållbara delen av den etablerade marknaden, t.ex. elbilar.

² Med hållbart alternativ menas ett ramavtal där det finns varor i varukatalogen/webbutiken/varulistan som är markerade som särskilt hållbara. Det kan t.ex. vara miljömärkning enligt Svanen, energimärkning, Fairtrade-märkning eller Upphandlingsmyndighetens kriterier för giftfri förskola. Tanken är att det ska vara lätt för kunden att hitta de hållbara alternativen på ramavtalet.

SAMMANFATTNING HÅLLBARHETSNYTTOR

Genom våra kravställningar i upphandlingen uppnås följande hållbarhetsnyttor:

Barns rätt i upphandling

- Verksamheten ska bedrivas enligt gällande rätt samt enligt alla och vid varje tillfälle tillämpliga lagar.
- Leverantören ska ange om verksamheten erbjuder stöd i rollen som vårdnadshavare (urvalssökning).

Arbetsmiljö

- Leverantören ska utforma och utrusta arbetsplatsen för att förebygga risken för hot och våld så långt det är möjligt.
- Leverantören ska bedriva ett systematiskt personalarbete.
- Förekomst av alkohol och droger ska inte accepteras inom HVB-hemmet.
- Verksamhetens lokaler ska vara rökfria.

Lika rättigheter och möjligheter

- Om behovet av tolk uppstår hos uppdragsgivaren står denna för beställning och kostnad av tolk. I övriga fall står utföraren för beställning och kostnad.
- Leverantören ska ange målgruppens kön och ålder, om verksamheten är HBTO-certifierad, om verksamheten tar emot personer med blodsmitta samt vilka språk verksamheten behärskar (urvalssökning).

Tillgänglighet och samtliga användares behov

- Leverantören ska ange hur tillgänglig verksamheten är för personer med funktionsnedsättningar (urvalssökning).

Systematiskt miljöarbete

- Leverantören ska bedriva ett systematiskt miljöarbete.

Övrigt

- Leverantören ska säkerställa att verksamheten har en dokumenterad värdegrund.
- Leverantören ska iaktta och följa i var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter som avser registerkontroll.

- Leverantören ska ha uppmärksamhet på risksituationer (våld, kränkande behandling etc.) som kan uppstå när personer med skilda behov bor och vårdas tillsammans.

DE GLOBALA MÅLEN

Ramavtalet bidrar till mål 1 ingen fattigdom, mål 2 ingen hunger, mål 3 hälsa och välbefinnande och mål 10 minskad ojämlikhet i Agenda 2030, då det syftar till att täcka kommuners huvudsakliga behov av privata utförare inom HVB för vuxna med missbruk och/eller beroende.

Krav och villkor i upphandlingen bidrar till att uppnå mål 1, 2, 3, 5, 8, 10, 12 och 16.

HÅLLBARHETSHÄNSYN

Nedan är en sammanställning av de hållbarhetshänsyn som tagits i upphandlingen och hur vi resonerat kring respektive hänsyn. Du kan även se kravformuleringarna i avtalet.

BARNS RÄTT I UPPHANDLING³

Ja Nej

Motivering: Tjänsten riktar sig inte till barn. Vi har dock ställt krav på att verksamheten ska bedrivas enligt gällande rätt samt enligt alla och vid varje tillfälle tillämpliga lagar. Vi har också ställt krav på att leverantören ska ange om verksamheten erbjuder stöd i rollen som vårdnadshavare (urvalssökning).

Lagar, förordningar, föreskrifter och riktlinjer (krav på leverantören)

Verksamheten ska bedrivas enligt gällande rätt samt enligt alla och vid varje tillfälle tillämpliga lagar, förordningar och riktlinjer. Förfrågningsunderlaget hänvisar ibland till lagtexter och föreskrifter. Lagtexter och föreskrifter lyfts fram i förfrågningsunderlaget för att förtydliga vissa krav. Det betyder dock inte att dessa lagtexter och föreskrifter är viktigare än annan lagtext som det inte hänvisas till.

Utföraren svarar för att all personal har kännedom om och efterlever lagstiftning och övrigt regelverk.

Urvalssökning (krav på tjänsten)

Särskilda förutsättningar

[...]

c. Verksamheten erbjuder stöd i rollen som vårdnadshavare Ja/Nej

ARBETSRÄTTSLIGA VILLKOR I SVERIGE⁴

Ja Nej

³ Inköpscentralen är skyldig att beakta barns rätt i upphandling. Informationen här tar sikte på om barns åsikter har beaktats i valet av produkt eller utformande av tjänst, om särskilda krav (exempelvis kemikalier) har ställts på produkten eller tjänsten på grund av att den riktar sig till barn eller om det har ställts ett särskilt krav på att leverantören ska utföra tjänsten med beaktande av barnets bästa.

⁴ Inköpscentralen är skyldig att ställa arbetsrättsliga villkor enligt kollektivavtal (lön, semester och arbetstid) om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet och det anses behövligt.

Motivering: Sociala tjänster är undantagna kravet i 17:2 LOU.

ARBETSMILJÖ⁵

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på arbetsmiljö, systematiskt personarbete och krav relaterat till alkohol, droger och cigaretter.

Arbetsmiljö (krav på leverantören)

Utföraren ska utforma och utrusta arbetsplatsen för att förebygga risken för hot och våld så långt det är möjligt. I Arbetsmiljöverkets föreskrift Våld och hot (AFS 1993:2) framgår; om det finns en påtaglig risk för våld eller hot om våld får arbetet inte utföras som ensamarbete. Utföraren har ett ansvar att planera och riskbedöma arbetet så långt som möjligt och ska ordna så att risken för skada inte är större för ensamarbetaren än om flera utför arbetet gemensamt.

Vid en vålds- eller hotsituation ska utförarens medarbetare snabbt kunna påkalla hjälp och få stöd efteråt för att förebygga och lindra psykiska och fysiska skador. Tillbud och händelser med våld eller hot om våld ska dokumenteras och utredas samt anmälas till Arbetsmiljöverket.

Utföraren ska säkerställa att:

- verksamhetsledningen upprättar en arbetsmiljöpolicy som är känd och efterlevs,
- arbetsmiljöarbetets uppgifter fördelas till personer som har tillräckliga befogenheter, resurser och kompetens för sitt uppdrag,
- ett systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs tillsammans med personalen för att säkerställa en hälsosam arbetsmiljö,

Detta inkluderar att:

- undersöka, riskbedöma, åtgärda risker i arbetsmiljön och följa upp åtgärderna,
 - vid undersökning av arbetsmiljön, alltid undersöka om det finns risk för hot och våld i arbetet med individerna,
 - upprätta rutiner för arbetet och säkerställa att de är kända och efterlevs,
 - utreda tillbud och olyckor, och
 - hantera kriser.
-
- det råder balans mellan krav och resurser i arbetet för personalen, och
 - en årlig uppföljning av arbetsmiljöarbetet genomförs.

⁵ Inköpscentralen ställer krav på arbetsmiljö i de fall arbetsmiljöriskerna är höga, bland annat genom krav på systematiskt arbetsmiljöarbete. Kraven kan gälla både fysiska, psykologiska och sociala förhållanden.

Systematiskt personalarbete (krav på leverantören)

En viktig faktor för att uppnå efterfrågat behandlingsresultat är både personalkontinuitet och den personalsociala situationen på arbetsplatsen.

Utföraren ska systematiskt och kontinuerligt arbeta så att personalen trivs, utvecklas och motiveras att stanna på arbetsplatsen. Utföraren ska kunna uppvisa strategier för konfliktlösning mellan personalen, personal och chef samt personal och individen.

Utföraren ska minst en gång per år genomföra medarbetarundersökningar och regelbundna medarbetarsamtal som bland annat hanterar frågor om både fysisk och psykosocial arbetsmiljö samt genomföra kontroller att anställda har kunskap om- och arbetar efter HVB-verksamhetens mål och värdegrund. Uppföljningarna ska resultera i handlingsplaner på eventuella åtgärder under avtalsperioden.

Utföraren ska vid uppföljning kunna redovisa hur kravet uppfyllts.

Policy och åtgärder mot alkohol, droger och cigaretter (krav på tjänsten)

Förekomst av alkohol och droger ska inte accepteras inom HVB-verksamheten. Utföraren ska försäkra sig om att ledning och personal i tjänst är nykter och drogfri. Verksamhetens lokaler ska vara rökfria.

Missbruk som uppstår på arbetsplatsen är en arbetsmiljöfråga och ska hanteras som en sådan av arbetsgivaren.

Verksamheten ska ha en policy för en drogfri och alkoholfri miljö.

Verksamheten ska ha rutin för;

- förebyggande åtgärder,
- åtgärder vid misstanke om missbruk, och
- när missbruk har konstaterats.

Utföraren ansvarar för att rutinen är välkänd hos ledning och personal och vilken SKI samt uppdragsgivaren ska kunna ta del av vid förfrågan.

SYSSELSÄTTNING⁶

Ja Nej

⁶ Inköpscentralen öppnar i de fall det är lämpligt, med tanke på upphandlingsföremålet och avtalets längd, upp för våra kunder att föra dialog med leverantörer om sysselsättningsfrämjande åtgärder för grupper som står långt från arbetsmarknaden, t.ex. utrikes födda, nyanlända, personer med funktionsnedsättning, personer som saknar avslutad gymnasieutbildning, äldre eller långtidsarbetslösa.

Motivering: Sysselsättningskrav är inte lämpliga för sociala tjänster, då kvaliteten på tjänsten är nära länkat till kvaliteten och utbildningsnivån på personalen.

LIKA RÄTTIGHETER OCH MÖJLIGHETER⁷

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på tolk samt på att leverantören ska ange målgruppens kön och ålder, om verksamheten är HBTQ-certifierad, om verksamheten tar emot personer med blodsmitta samt vilka språk verksamheten behärskar (urvalssökning).

Tolk (krav på leverantören)

Om behovet av tolk uppstår hos uppdragsgivaren står denna för beställning och kostnad av tolk. I övriga fall står utföraren för beställning och kostnad.

Urvalssökning (krav på tjänsten)

Målgruppens kön

Ange nedan vilket/vilka kön verksamheten tar emot enligt tillstånd.

Fråga c. avser personer i ett parförhållande som är i behov av vård och behandling för sina missbruk.

Anbudsgivaren anger om verksamheten tar emot individer i ett parförhållande samtidigt.

a. Män Ja/Nej

b. Kvinnor Ja/Nej

c. Par Ja/Nej

Målgruppens ålder

Anbudsgivaren anger vilken åldersgrupp verksamheten specialiserar sig mot enligt tillstånd.

a. Lägsta åldern som verksamheten inriktar sig mot: Linjär skala. 0 - 100 år

b. Högsta åldern som verksamheten inriktar sig mot: Linjär skala. 0 - 100 år

⁷ Inköpscentrals krav på lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringslagens sju diskrimineringsgrunder kan ta sikte på både leverantörer som arbetsgivare och leverantörers bemötande av allmänheten eller personal inom avropande myndigheter. Kraven kan också svara mot olika gruppers behov och villkor, t.ex. kläder i storlekar för både storvuxna och småvuxna, kvinnor och män.

c. Genomsnittsåldern för placerade individer i verksamheten: Linjär skala. 0 - 100 år

Särskilda förutsättningar

[...]

b. Verksamheten är HBTO-certifierad Ja/Nej

[...]

d. Verksamheten tar emot personer med blodsmitta

Språkkompetens

Ange vilka andra språk än svenska verksamheten behärskar.

a. Engelska Ja/Nej

b. Finska Ja/Nej

c. Serbokroatiska Ja/Nej

d. Arabiska Ja/Nej

e. Kurdiska Ja/Nej

f. Spanska Ja/Nej

g. Tyska Ja/Nej

h. Persiska Ja/Nej

i. Polska Ja/Nej

j. Albanska Ja/Nej

k. Turkiska Ja/Nej

l. Somaliska Ja/Nej

m. Tigrinska Ja/Nej

n. Armeniska Ja/Nej

o. Teckenspråk Ja/Nej

Trosuppfattning

Ange om verksamheten inriktar sig mot en särskild trosuppfattning.

- a. Kristendom Ja/Nej
- b. Islam Ja/Nej
- c. Hinduism Ja/Nej
- d. Judendom Ja/Nej

TILLGÄNGLIGHET OCH SAMTLIGA ANVÄNDARES BEHOV⁸

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på att leverantören ska ange hur tillgänglig verksamheten är för personer med funktionsnedsättningar (urvalssökning).

Urvalssökning (krav på tjänsten)

Övrig information om verksamheten

[...]

- b. Tillgänglighet för rullstolsburna Ja/Nej
- c. Tillgänglighet för rullstolsburna med assistans Ja/Nej
- d. Tillgänglighet för individer med rullator Ja/Nej
- e. Handikapparkering Ja/Nej
- f. Handikapptolett Ja/Nej
- g. Tillgänglighet för synskadade Ja/Nej
- h. God miljö för hörselskadade Ja/Nej
- i. Djur tillåtna Ja/Nej

⁸ Inköpscentralen är skyldig att ställa tillgänglighetskrav om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet, det som ska upphandlas ska användas av fysiska personer och det inte finns några särskilda skäl att inte ställa krav. En nedsättning av funktionsförmåga kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och kan t.ex. handla om nedsatt rörelseförmåga, syn, hörsel, röst- och talfunktion, kognitiv förmåga, besvär i andningsorgan, allergier eller överkänslighet, eller andra nedsättningar och variationer i funktionsförmåga.

HÅLLBARA LEVERANSKEDJOR⁹

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då det är en tjänst som har upphandlats.

CIRKULÄR EKONOMI¹⁰

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då det är en ren tjänst som inte involverar produkter eller material.

KLIMATPÅVERKAN¹¹

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då tjänsten inte kan anses ge upphov till någon betydande klimatpåverkan.

NATURRESURSER, BIOLOGISK MÅNGFALD OCH EKOSYSTEM¹²

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då tjänsten inte kan anses ge upphov till någon betydande påverkan på naturresurser, biologisk mångfald eller ekosystem.

⁹ Inköpscentralen är skyldig att ställa arbetsrättsliga villkor enligt ILO:s kärnkonventioner om summan av upphandlingen är högre än tröskelvärdet och det anses behövt. Inköpscentralens krav om hållbara leveranskedjor täcker dock alla fyra delar av UN Global Compact, dvs. mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöskydd och antikorrupcion. Kraven kan också utökas med specifika krav för t.ex. etisk eller rättvis handel eller konfliktmineraler.

¹⁰ Inköpscentralen har ett särskilt fokus på cirkulär ekonomi då behovet är stort av att snabbt få till cirkulära materialflöden och ett minskat fotavtryck från de varor som upphandlas. Kraven syftar bland annat till återanvändning, reparation, renovering, återtillverkning, delning, förlängd livslängd, modularisering och förlängd garantitid. De syftar också till att öka innehållet av återvunnet material i produkten samt materialmärkning.

¹¹ Inköpscentralen har som ambition att ställa drivande klimatkrav som möjliggör för upphandlande myndigheter att uppfylla sina klimatmål. En viktig del i arbetet är att analysera var i produktens/tjänstens livscykel störst klimatpåverkan sker och inrikta kraven på detta. Klimatpåverkan kan exempelvis bero på utsläpp av växthusgaser, energi- eller bränsleanvändning och materialval. Inköpscentralen har också ett särskilt fokus på fossilfria transporter, då området är mycket viktigt för att klimatmålen ska kunna nås.

¹² Inköpscentralen har som ambition att säkerställa ett hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem, t.ex. krav på markanvändning, nyttjande av vattenresurser och bekämpningsmedel samt läckage av näringsämnen.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKADLIGA ÄMNEN¹³

Ja Nej

Motivering: Inte relevant då det är en tjänst som inte omfattar hantering av produkter.

SYSTEMATISKT MILJÖARBETE¹⁴

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på systematiskt miljöarbete.

Miljöarbete (krav på leverantören)

Utföraren ska bedriva ett systematiskt miljöarbete och ha en miljöpolicy/miljöplan för HVB-verksamheten.

I miljöarbetet ska utföraren sträva efter att minimera miljöpåverkande faktorer i HVB-verksamheten som exempelvis avfallshantering/återvinning, energiförbrukning, utsläpp, resor och livsmedel.

Vid uppföljning ska miljöarbetet kunna redovisas.

ÖVRIGT

Ja Nej

Motivering: Vi har ställt krav på värdegrund, registerkontroll samt trygghet och säkerhet.

Värdegrund (krav på leverantören)

Utföraren har ett ansvar att iaktta människors lika värde och rätt när de vistas på HVB.

¹³ Inköpscentralen har som ambition att minska risken för exponering av miljö- och hälsoskadliga ämnen i upphandlade produkter. Genom de krav vi ställer begränsar vi innehållet av bland annat ftalater (mjukgörare), färgämnen, flamskyddsmedel, flyktiga organiska eller högfluorerande ämnen samt ämnen på EU:s kandidatlista. Kraven syftar också till att minimera utsläpp och emission av miljö- och hälsoskadliga ämnen från upphandlade produkter och tjänster, som exempelvis formaldehyd från möbler eller kväve- & svaveloxider, partiklar och marknära ozon från fordon.

¹⁴ Inköpscentralen ställer krav på att leverantören ska arbeta systematiskt för att förbättra sin organisations miljöpåverkan och bidra till en hållbar utveckling. Kravet syftar till att leverantören har den kapacitet och de rutiner som krävs för att hantera miljökraven som ställs i upphandlingen, genom krav på systematiskt miljöarbete utifrån exempelvis ISO 14001, EMAS, FR 2000, Svensk Miljöbas eller ett eget system som uppfyller våra krav.

Ett medvetandegörande av värderingar är en förutsättning för att utveckla förmåga till etisk medvetenhet och ett etiskt agerande. En värdegrund skapar ett gemensamt förhållningssätt och en etisk grund för det dagliga arbetet.

Utföraren ska säkerställa att;

- verksamhetens värdegrund är dokumenterad,
- verksamhetens värdegrund utgår från principen om alla människors lika värde och skydd mot diskriminering,
- värdegrunden tydliggör individens rätt till självbestämmande och integritet samt inflytande och delaktighet,
- värdegrunden är förankrad bland individer och personal,

Individer och personal informeras om värdegrunden vid inledning av placering respektive anställning, arbetet med värdegrundens efterlevnad följs upp och dokumenteras, värdegrunden är tillgänglig för alla intressenter.

Registerkontroll (krav på leverantören)

Utföraren ska iakttä och följa i var tid gällande lagar, förordningar och föreskrifter som avser registerkontroll.

Trygghet och säkerhet

Utföraren ska;

- ha uppmärksamhet på risksituationer som kan uppstå när personer med skilda behov bor och vårdas tillsammans,
- ge ett säkert omhändertagande,
- vara medveten om säkerhetsfrågor gällande individerna och ska arbeta för att hela tiden öka medvetenheten bland personal,
- arbeta för att öka insynen och skapa förutsättningar för individens säkerhet,
- ansvara för att det finns ett genomtänkt arbetssätt i krissituationer och för att incidenter förebyggs, och
- ansvara för att individen behandlas med aktning för sin person och egenart och inte utsätts för kränkande behandling.